



משיב הימה. הנה אנחנו שוב בימי בין המצרים. היתה בידינו היכולת להתאחד, לחזור בתשובה. הקב"ה שלח לנו מסר חזק בשמחת תורה. לא מובן למה אנחנו לא בדיוק מוכנים להקשיב ולשנות. אבל, הנה, השבוע הנביא ירמיהו מספר לנו על מקל השקד. שהקב"ה שוקד להשתמש במקלו. גם סיר נפוח ראה. לומר לנו שהקב"ה הולך לבוא במשפט נגד כל אלו שעזבו את עבודת השי"ת. הוא מקדים לומר לירמיהו שחלק מעם ישראל יתנגדו אליו, אבל, אל לו לחשוש מהם. זאת אומרת, הקריאה מעוררת הזמן. נאמר צרור את המדינים, עלינו לשנוא אותם. ראינו במוחש מה ואיך נראה מי שחינך את ילדיו לשנאה. העזתים עשו כל מה שרצו והצדיקו את כל העניינים שעשו. אבל, כאשר זה נוגע לנו, דוד המלך אמר הלוא משנאיך ה' אשנא, האם אנחנו ממשויכים לחנך את מה יש לשנוא בתכלית השנאה. כאשר נשנא את מה שהקב"ה מצפה מאיתנו לשנוא, נדע לעשות מה שהקב"ה מצפה מאיתנו לעשות נזכה שוב להקריב את התמידים והמוספים בבניין שלם כאשר הקב"ה יזכור לנו את חסד נעורינו.

מעל בני ישראל. הגם שהקב"ה כעס, זה הי"ה מעל ומעבר המעלה של בני ישראל. היינו, היות שפינחס יצא מתוך בני ישראל ופעל בתוך בני ישראל, הצליח להשאיר את חרון אף השי"ת מעל בני ישראל ושלא יגיע אל תוך בני ישראל. ללמדינו, שכדי להסיר את חרון אף השי"ת מעל בני ישראל כאשר איננו עושים רצונו של השי"ת, יש לפעול בתוך, בקרב עם ישראל.

את בריתי שלום, ממלאך המות כענין עושה שלום במרומיו כי אמנם ההפסד לא יקרה אלא בסבת התנגדות ההפכים וזה אמנם נתקיים צפינחס שהאריך ימים הרבה מאלו מכל אשר חנפי דורו עד שהיה הוא משמש במשכן שילה בזמן פלגש בגבעה שהיה בלי ספק אחרי מות יהושע ושאר הזקנים אשר הארכו ימים אחרי יהושע וכל שכן אם היה בזמן יפתח שכתב למלך בני עמון בצצת בני ישראל בחשבון וצצנותיה כו' שלש מאות שנה וכבר ספרו ז"ל שפינחס לא ראה ללכת אז אל יפתח להחיר נדרו וכל שכן לדברי האומר אליהו זה פינחס והוא עדיין חי וקיים: תחת אשר קנא לאלהיו, ומאחר שהוא רב את ריביו אלילהו מריב כל התנגדות ויהיה לו השלום: ויכפר על בני ישראל, בעשותו הנקמה לעיני כולם כדי שיכופר להם על שלא מיחו בפושעים ולכן הוא ראוי לכהונת עולם אשר בה יכפר בעדם: הנה, הספורנו מאיר עינינו בענין התשלום של שכרו של פינחס. שמענו בשם צדיקים קדמונים, הרי חז"ל אומרים ששכר מצווה בהאי עלמא ליכא, אז איך פינחס זכה "בדין" ליטול שכרו, אלא שבשעת מעשה הקנאות בפגעו בזמרי, פינחס היגיע לידי מוות והקב"ה החייהו. ממילא, בדין נטל שכר, ממילא לא פלא שהאריך ימים. ממילא לא פלא לומר שפינחס זה אליהו כפשוטו, כי הרי כבר נפטר פעם אחד, ממילא זכה לחיי נצח ולברית שלום.

וצויתה אתו. על ישראל, דע שטרחנין הן סרצנין הן, על מנת שתקבל עליך, לשון רש"י. ואינו נכון בעיני, בעבור שאמר "לעיניהם", כי יותר ראוי הענין הזה להאמר בינו לבינו כי צפניהם יגרום בהם התפקרות, ומדרך המוסר שיזהיר להם צפני עצמן מהיותם עוד טרחנין וסרצנין. אבל "ולויתה אותה לעיניהם" שיטתו במלות הנגיד והשופט, כי בעבור היותו לראש יפקידם בידו ויזהירו להשתדל מאד בענינם ולהיות נלחם מלחמות ה' ויהיה הוא המוליך והמביא אותם ולהזהר בדבר המשפט. וזה ראוי להיות לעיניהם, כדי שיבטחו בו וישמעו אליו, כי ידעו כי ילך בענינם בדרכי האמת כי כן כוה אותו רבו. וכן עשה משה, שנאמר פס ויקרא משה ליהושע ויאמר אליו לעיני כל ישראל חזק ואמץ וגו' עד לא תירא ולא תחת: ובספרי לו את יהושע, על דבר תלמוד, וחזקה ואמלכה, מגיד שאין שני פרנסים לדור, ואלו מלות הנגיד שיהיה תקיף ולא יירא את העם: ולפי דעתי צפנת הכתוב, טעם "ולויתה אותה לעיניהם" הוא המנוי שימנה אותו במעמד להיות נגיד עליהם, כלשון מיוס אשר כוה אותי להיות וגו', וכן ויכוה ה' לנגיד על עמו, וכן למן היום אשר לויתו שופטים על עמי ישראל, מנתי: הרמב"ן בא ללמדינו אורחות חיים ויושר. ודאי שמשנה רבינו הזהיר את י'הושע ממנהגיהם של עם ישראל וקשיות ערפם. אין ספק בדבר. וזאת, מפני, שבאשר משה רבינו ירד מן ההר, הוא זיהה ש'הושע מתקשה בזיהוי קולות המחולות סביב העגל. אי לכך, הי'ה בדעת משה להזהירו משאר מידותיהם המגונות. אבל, זה יש להזהיר בינו לבין י'הושע. לא ברבים. אמנם, הוכח תוכיח, אבל, לא תשא עליו חטא, אין לביישם ברבים. וזה אכן, מה שמשנה רבינו עשה בריש ספר דברים. הוכיחם ברמו. אבל, בפני העם חזקו ואמצו לבל יירא ממאן דהו, עזי הפנים, אשר חוזבים שבכמה זוזים יקנו להם מנהיג. גם, חזקו שלא יירא לפסוק את הדין לאמתה.

את הכבש אחד תעשה בבקר מדקאמר ואת הכבש השני היה לו לומר את הכבש הראשון ולמה הזכיר עולת הבקר רק פעם אחת ושל בין הערבים הזכיר שני פעמים וכן תמלא גם צפר' תלוה ונראה ליישב זה ע"ד שארז"ל דק ילין זה אין אדם לן בירושלים ועצירה בידו תמיד של שחרית מכפר על עצירות של כל הלילה ותמיד של בין הערבים מכפר על עצירות של כל היום והכתוב אומר החופצים רע על משכבותם צאור הבקר יעשה מכאן שהלילה אינה זמן הפעולה ואינה כי אם זמן להרהור ומחשבת פועלי עון וחטא ההרהור הוא אחד ואין שני לו כי יכול להיות ההרהור בלא מעשה ע"כ נאמר את הכבש האחד תעשה צבקר כי הוא מכפר על החופצים רע על משכבותם ויכול להיות שינחם על רעתו ולא יוליא מחשבתו הרעה אל הפועל לכך נאמר בו לשון אחד כי יש אחד ואין שני לו וע"כ לא הזכיר עולת הבקר כי אם פעם אחד אבל חטא של היום כפול בלי ספק אע"פ שחישב עליה בלילה לעשותה מ"מ גם ביום בשעת מעשה חזר וחושב עליה כי בלי ספק לא עשה המעשה בלא מחשבה וכוונה דאם כן אינו לא מזיד ולא שוגג כי אם אנוס על כן כריך התמיד של בין הערבים לכפר על שני עצירות על ההרהור ועל המעשה ע"כ הוא נזכר שני פעמים בפרשה ומ"ש אין אדם לן בירושלים ובידו עון ולמה לא אמרו שאין אדם קם ממטתו ובידו עון לפי שלשון ובידו משמע שמדבר בחטא המעשה הנעשה בידיים ממס וא"כ בלילה לעולם אין בידו עון כי ההרהור אינו בידו ורבותא אתא לאשמועינן כי התמיד מכפר אפילו על עצירות היום אע"פ שיס זהם הרהור ומעשה וכ"ש לתמיד של שחרית שיכפר על ההרהור לצדו: הבלי יקר מלמדינו, על מה עלינו להתגעגע, ואיך עלינו לשוב בתשובה. כיום שאין לנו בית המקדש וקרבתו, ונשלמה פרים שפתינו, בשחרית על הרהורי חטא, בין הערבים, על חטאים בפועל. כך עדיין ניתן לפעול, צדק ילין בה, לא בעיר הצדק, אלא בעם הצדק והצדקה. ממילא, בימי צרה ועברה, ימי בין המצרים, וביותר כאשר מתוך בני ישראל קמים על לומדי התורה, יש להתחזק בתשובה ולימוד סדר הקרבנות, שהקב"ה ירצה שוב להריח, ריח נוחה, וישיב ויבנה מקדשו ושם נעלה פניו תמידין בסדרן, לרצונו יתב"ש.